

SVERIGE

KRÖNIKAN: HANS BERGSTRÖM

PUBLICERAD 2002-01-20

Sverige fick i veckan en ny skolminister. "Jag vill att det ska vara fokus på kunskap i skolan", förklarade Thomas Östros när han tillträdde som skolminister. Ibland får det självklara klang. Vi har under några år haft ett klimat där en skolminister inte har kunnat säga rakt ut att kunskap ska vara skolans fokus, arbetsro dess förutsättning, lärarna dess styrka. Härav detta märkliga, att vi glatt överraskade lystrar när Östros yttrar att skolan primärt är till för utbildning.

Varje verksamhet och yrkeskår behöver känna självförtroende i sin uppgift. Säg en chefredaktör som förklarade för journalisterna att folkupplysning är ett passerat stadium, språk inte längre så viktigt, kvalitet ett föråldrat koncept och att läsarna gott kan klara sig själva utan journalistisk bearbetning. Förvirring skulle utbryta, precis som på så många håll i skolan.

Var femte lärare har valt att arbeta någon annanstans än i skolan, visar Skolvärlden, Lärarnas riksförbunds välgjorda tidning, som i onsdags kom i ny dräkt. SCB har undersökt. Det finns drygt 150 000 förvärvsarbetande i Sverige med lärarutbildning. 35 000, 22 procent av de utbildade lärarna, arbetar utanför utbildningsväsendet. Detta samtidigt som lärarbristen växer. Vi vet av andra undersökningar att många av de aktiva lärarna också funderat på att byta yrkesområde.

Vad beror det här på

Lönen har inte varit hög, men är nu på väg upp genom konkurrensen om goda lärare. Huvudskälet bakom osäkerheten om det egna yrket tycks vara en känsla hos många av att man inte får utöva det. I sitt reportage från Bromma gymnasium (DN Lördag Söndag 12/1) beskriver vår reporter Lasse Granstrand "glipan mellan många lärare och myndigheterna". Det många lärare ser och tror på har inte stöd i vad de får höra uppifrån.

Det gäller strävan att upprätthålla ett mått av arbetsro och komma i gång med lektionerna; "vår vardag är kepsar, tuggummin och sena ankomster", konstaterar läraren Suzanne Albrecht. Det kan gälla friheten att själv välja metod, i stället för att få föreskrivet att det måste vara "projekt" och "arbetslag". Det gäller förfalskningen av kvalitetsbegrepp, som vad godkänt står för. Det kan också gälla vuxenheten i lärarrollen. "Jag vill inte vara kompis helt enkelt. Jag tror inte att det bygger upp någon respekt."

Managementflum från näringslivet har ofta gått i förbund med politiskt flum om skolan. "Kollegierummet" blev "lärarrummet" som blev "personalrummet" i Bromma gymnasium (som en gång hette "läroverk"). "Rektor" blev "konsultrektor" och på sina håll

"platschef". Så underminerar man en stolthet och en förvissning om den egna uppgiftens särskilda mening.

I The Atlantic Monthly intervjuas Elinor Burkett, amerikansk journalist som vid 55 års ålder återvänt till high school och sedan skrivit boken "Another Planet: A Year in the Life of a Suburban High School", alldeles nyss utkommen. Burkett beskriver företeelser som är lätta att känna igen för en svensk läsare, som föreställningen att barn är så sköra blommor att man inte kan ställa krav på dem att arbeta hårt i skolan, som uppfattningen att lärarna under varje lektion måste vara så underhållande att de slår televisionens såpoperor. Det visar sig att de lärare som ungdomar efteråt minns som de präglande och betydelsefulla inte alls är de lustiga utan de som, ofta med tuffa krav och förväntningar, verkligen visade hur viktigt det är med lärande.

Intervjun "Back to School" finns på www.theatlantic.com.

Rekommenderas alla som är intresserade av skolan.

Hans Bergström

hans.bergstrom@dn.se

08-738 10 10

TEXT

BERGSTRÖM-HANS

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt